

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P. U.**, bytom P. zastúpeného JUDr. Karolom Spišákom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Ventúrska č. 18 proti odporcovi **LUDO, spol. s r. o.**, so sídlom v Považskej Bystrici, Tatranská č. 295, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica, pod sp. zn. 10 C 34/2010, na dovolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. decembra 2013, sp. zn. 17 Co 403/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo 9. októbra 2012, č. k. 10 C 34/2010 - 205 zamietol návrh o náhradu škody. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania vo výške 1.796,65 Eur. Pôvodným návrhom sa navrhovateľ domáhal vydania veci, neskôr navrhovateľ (podaním z 21. decembra 2010) zmenil návrh na vydanie veci, alternatívne náhradu škody a zaplatenie vložených investícií do nebytových priestorov a podaním z 10. apríla 2012, doručeným súdu 11. apríla 2012 nežiadal už vydanie veci, ale žiadal zaplatenie náhrady škody. Na pojednávaní 1. augusta 2012 uviedol, že nežiada vydanie veci, ale náhradu škody. Rovnako nežiadal náhradu za vložené investície do nebytových priestorov. Súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol z dôvodu, že nárok na náhradu škody, ktorý si navrhovateľ uplatnil 21. decembra 2010, s prihliadnutím na námietku premlčania odporcu, je premlčaný, lebo navrhovateľ sa o škode a kto za ňu zodpovedá dozvedel 9. decembra 2006. Námietku premlčania odporcom posudzoval podľa § 397 Obchodného zákonníka. Taktiež poukázal na to, že navrhovateľ nepreukázal vznik škody, ktorú si uplatňoval za hnutelné veci, že by tieto neexistovali, boli zničené, odcudzené prípadne spotrebované. Úspešnosť takého nároku vzniká iba v prípade, že povinnosť vydať nebude možné uložiť preto, že ich už odporca nemá a vlastníkovi nie je možné zabezpečiť opätovné uchopenie držby a obnovenie vlastníckeho práva k predmetným veciam. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 18. decembra 2013 sp. zn. 17 Co 403/2012 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. K dovolacím dôvodom navrhovateľa, kde namietal, že súd prvého stupňa neúplne zistil

skutkový stav vecí, pretože nevykonali navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, ktoré spočívajú v nevyučutí svedkov na okolnosti zadržania hnutelných vecí z 9. decembra 2006, určením súdneho znalca na vyčíslenie škody svojvoľne zadržaného hnutelného a demontovaného majetku vrátane finančného zhodnotenia rekonštrukcie uviedol, že okolnosti zadržania navrhovateľových vecí 9. decembra 2006 nebolo v konaní sporné a ani návrh nebol zamietnutý z dôvodu spochybnenia, že odporca zadržal hnutelné veci nachádzajúce sa v prevádzke. Vykonanie dôkazov na tieto skutočnosti nie sú spôsobilé preukázať významnú skutočnosť, existenciu škody na starne navrhovateľa. Ani nariadenie znaleckého dokazovania na výšku škody nie je dôkazom, ktorý by mohol privodiť priaznivejšie rozhodnutie pre navrhovateľa za danej dôkaznej situácie. Ani odvolací dôvod, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvého stupňa v prípade, ak by zoberal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývali.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ. Prípustnosť dovolania odôvodňoval § 237 písm. f/ O.s.p., t. j. že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Vytýkal súdom oboch stupňov, že v rámci práva na spravodlivé súdne konanie a práva na súdnu ochranu nebral do úvahy, že či už navrhovateľ, alebo jeho splnomocnení zástupcovia nemali právne vzdelanie (až na časť konania, keď navrhovateľa zastupoval advokát) a preto mali v rámci uplatňovania práv navrhovateľa pristupovať osobitne prihliadnúc na ich právnu negramotnosť a boli ich povinnosťou ich náležite poučiť, čím by sa mohlo predísť procesným chybám, ktoré sčasti bránia domáhaniu sa práv navrhovateľa. Pochybenie prvostupňového súdu možno vidieť aj v tom, že podľa názoru súdu výpovedná doba zo Zmluvy o podnájme nebytových priestorov z 28. septembra 2004 uplynula 9. decembra 2006, čo je v rozpore s § 12 zákona č. 116/1990 Zb. Výpovedná lehota sa mala počítať až od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede. Výpoveď si navrhovateľ neprevzal, prevzala ju jeho manželka a to i napriek tomu, že nemala splnomocnenie na prevzatie písomností. Predmetná výpoveď preto nemohla uplynúť 9. decembra 2006. Keďže sa ani jeden zo súdov s týmto nezaoberal, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces navrhovateľa a tiež k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Namietal tiež, že odporca sa síce domáhal na súde vykonania súpisu vecí osobou poverenou súdom, ale toto učinila až po uplynutí zákonnej 8 dňovej lehoty stanovenej § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bola porušená aj Mandátna zmluva z 28. septembra 2004 v bode 4, odporca nezaslal výzvu, nedbal, aby na zhabaných veciach nevznikla škoda a taktiež neoznámil miesto, kde uskladnil predmetné veci. Navrhovateľ taktiež poukazoval na to, že všetky potrebné doklady na preukázanie vlastníctva resp. iného vzťahu k zhabaným veciam mal v predmete podnájmu, ktoré mu boli spolu s hnutelnými vecami taktiež zhabané. Súd nevykonal žiadne dokazovanie týkajúcej sa skutočnosti preukazujúcej, ktoré z hnutelných vecí už neexistujú a že došlo k ich strate alebo zničeniu práve v príčinnej súvislosti s konaním odporcu z 9. decembra 2006. Súdy v tejto časti dokazovanie nevykonávali. Je toho názoru, že pre nesprávny názor súdu ohľadne podstatnej skutočnosti dôležitej pre posúdenie vecí bol vylúčený z realizácie jeho procesných práv (navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim)

a tak došlo nesprávnym postupom súdu k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Pochybenie odvolacieho súdu vidí aj v tom, že sa nezaoberal výrokom, ktorým bolo zastavené konanie o vydanie hnutelných vecí a to z dôvodu, že odvolanie sa netýkalo tohto výroku, hoci navrhovateľ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v plnom rozsahu, teda aj voči výroku o zastavení konania. Aj týmto konaním bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Súd prvého stupňa navrhovateľa vyzval uznesením z 27. novembra 2012 na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 99,50 Eur za podané odvolanie. Uznesením zo 6. decembra 2012 bol vyzvaný na doplatenie súdneho poplatku z návrhu na 813,50 Eur a uznesením zo 6. decembra 2012 bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu vo výške 913,- Eur. Navrhovateľ listom z 21. decembra 2012 žiadal obe uznesenia zo dňa 6. decembra 2012 o uložení súdneho poplatku zrušiť. Odvolací súd sa navrhovateľovým podaním nezaoberal v čom navrhovateľ vidí taktiež porušenie jeho práv.

Odporca vo svojom vyjadrení žiadal dovolanie navrhovateľa zamietnuť pre jeho nedôvodnosť. Nesúhlasil s názorom navrhovateľa, že bol pre nesprávny názor súdu vylúčený z realizácie svojich procesných práv, nakoľko žiadne procesné práva neboli navrhovateľovi odňaté a ani nebol obmedzovaný v ich realizovaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie navrhovateľa smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie (iba) odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Právo na súdnu ochranu totiž nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu

vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaním navrhovateľa je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozhodnutí; prípustnosť jeho dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p. a so zreteľom na obsah dovolania dovolací súd ďalej skúmal, či procesná prípustnosť dovolania navrhovateľa nevyplýva z § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Navrhovateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru navrhovateľa v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Navrhovateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. obom súdom vytýka, že on a ani jeho splnomocnení zástupcovia nemali právne vzdelanie a preto v rámci uplatňovania práv navrhovateľom súd mal pristupovať osobitne s prihliadnutím na ich právnu negramotnosť a to tým, že bolo povinnosťou súdov ich náležite poučiť, nevykonali vôbec dokazovanie, hoci navrhoval dôkazy, podal odvolanie aj voči výroku o zastavení konania, ktorým sa odvolací súd nezaoberal a tiež odvolací súd sa nezaoberal jeho listom, ktorým žiadal zrušiť obe rozhodnutia súdu prvého stupňa zo 6. decembra 2012, ktorým boli vyrubené súdne poplatky.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a odporkyni neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 5 ods. 1 O.s.p. súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach.

Podľa § 5 ods. 2 O.s.p. súdy povinnosť podľa odseku 1 nemajú, ak je účastník v občianskom súdnom konaní zastúpený advokátom.

Podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. K forme právnej pomoci sa zaraďuje aj poučovacia povinnosť súdu v občianskom súdnom konaní. Zákon súdom ukladá, aby pri plnení svojich úloh účastníkov poučovali. Poučenie sa poskytuje účastníkom (ich zástupcom, ak nie sú advokátmi) vrátane vedľajších účastníkov (§ 93 ods. 4 OSP). Obsahom poučenia je poučenie o procesných právach a procesných povinnostiach. Procesné práva a povinnosti sú obsahom procesnoprávných vzťahov, ktoré vznikajú po začatí občianskeho súdneho konania, výnimočne aj v konaní o činnosti súdu pred začatím konania podľa druhej časti Občianskeho súdneho poriadku. Ide o množstvo práv a povinností s nerovnakým významom pre postup súdu a účastníkov v konaní. Poučovacia povinnosť sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých využitie (realizácia) alebo splnenie (rešpektovanie) má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizácie základného práva na súdnu ochranu. Z tohto dôvodu má poučovacia povinnosť základný zmysel pri začatí občianskeho súdneho konania, pri zmenách jeho predmetu a účastníkov, pri skúmaní procesných podmienok a napokon aj pred rozhodnutím súdu o veci. Prax najvyššieho súdu preto trvá na poučení o náležitostiach žaloby, o správnej formulácii návrhu na rozhodnutí vo veci samej a v priebehu konania aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci. O právach a povinnostiach, ktoré pre účastníka vyplývajú z hmotného práva, súd nepoučuje. Tieto práva a povinnosti určujú vecnú legitimitáciu účastníka a tá sa prejaví až vo výsledku sporu. Žalobná žiadosť (petit) je náležitosťou žaloby a jej formulovanie je procesnou povinnosťou účastníka. Z tohto hľadiska je súd povinný poučiť účastníka o správnom znení petitu. Poučenie má však obmedzenie v tom, že obsahuje iba upozornenie, že žalobná žiadosť nemá oporu v hmotnom práve, prípadne neumožňuje nútený výkon, ak sa uložená povinnosť nesplní dobrovoľne. Spôsob plnenia poučovacej povinnosti musí rešpektovať ústavný princíp rovnosti účastníkov, nestrannosť súdu a zákaz prejednaného názoru súdu. Do poučovacej povinnosti ale nepatrí návod, čo by účastník mal alebo mohol v danom prípade vykonať, ale iba pomôcť k tomu,

aby mohol zákonom stanoveným spôsobom dať najavo, čo hodlá v konaní urobiť. Súdy nemôžu poučiť navrhovateľa ohľadne naformulovania správneho znenia petitu žaloby, a teda vymedzili inak predmet tohto konania, takéto poučenie by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O.s.p. a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania.

Navrhovateľ si žalobným návrhom doručeným súdu 9. decembra 2009 uplatnil voči odporcovi vydanie nehnuteľného majetku bývalej pivárne Vtáčnik. Súd prvého stupňa uznesením z 9. marca 2010 v rámci prípravy pojednávania vyzval navrhovateľa, ktorý žalobný petit po poučovacej povinnosti súdu upravil podaním z 3. mája 2010 a následne 21. decembra 2010 jeho špecifikáciou, ako aj v ostatnom podaní žiadal aj vydanie alternatívneho petitu, ktorým sa domáhal náhrady škody vo výške 15.220,68 Eur. Od 6. októbra 2010 bol navrhovateľ zastúpený advokátom, ktoré zastúpenie trvalo do 12. júla 2012, kedy advokát oznámil súdu, že navrhovateľovi vypovedal plnomocenstvo. Následne navrhovateľ splnomocnil na zastupovanie P. U.. Pokiaľ ide o úkony samotného navrhovateľa (ešte počas jeho zastupovania advokátom) z 10. apríla 2012, ktorým žiadal o pripustenie zmeny žalobného petitu, tak, že nežiada vydanie vecí, ale domáha sa náhrady škody a následne úkonu jeho zástupcu (P. U.) na pojednávaní 1. augusta 2012, išlo o úkony, ktoré sa dotýkali hmotného práva, kde súd nemal poučovaciu povinnosť. Dovolací súd nezistil nesprávny postup oboch súdov v jeho poučovacej povinnosti.

Navrhovateľ ďalej namietal, že súd nevykonal vôbec dokazovanie, hoci navrhoval dôkazy.

Z obsahu spisu je nesporné, že navrhovateľ sa pôvodným žalobným návrhom domáhal vydania hnutelných vecí, ktorý návrh následne upravoval. Podaním z 21. decembra 2010 upravil svoj návrh tak, že žiadal vydanie hnutelných vecí, a zároveň žiadal o vydanie alternatívneho žalobného petitu, ktorým sa domáhal náhrady škody vo výške 15.220,68 Eur. Podaním z 10. apríla 2012 opätovne navrhovateľ upravil svoj žalobný petit tak, že nežiadal vydanie vecí, ale domáhal sa náhrady škody. Navrhovateľ následne na pojednávaní 1. augusta 2012 (prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu) zopakoval, že nežiada vydanie vecí, ale náhradu škody za tieto veci, taktiež si neuplatňoval náhradu za vložené investície. Odporca na pojednávaní konanom 9. októbra 2012 vzniesol voči nároku navrhovateľa na náhradu škody námietku premlčania. Súd následne posúdil nárok navrhovateľa ako premlčaný a jeho žalobný návrh zamietol.

Podľa § 397 Obchodného zákonníka ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

Podľa § 398 Obchodného zákonníka pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu; končí sa však najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať. Vznesenie námietky premlčania treba považovať za celkom bežné uplatnenie práva vyplývajúceho zo zákona. Je len v záujme právnej istoty, aby subjekty svoje práva uplatňovali riadne a včas. Preto uplatnenie námietky premlčania nie je zásadne v rozpore s dobrými mravmi. Súd má povinnosť na ňu vždy prihliadať. Podľa platného právneho stavu súd nemá možnosť premlčanie práva odpustiť, ba práve naopak, premlčané právo veriteľovi nemôže priznať.

Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

Vzhľadom na to, že oba sudy posúdili nárok navrhovateľa, vzhľadom na námietku premlčania odporcu, za premlčaný, ďalšie dokazovanie vo veci už nemali oprávnenie vykonávať.

Dovolací súd napriek tomu k dovolacej námietke navrhovateľa poukazuje na to, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporcu nie je postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmatečnosti rozhodnutia (viď napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). Podľa ustálenej judikatúry platí, že takýto postup súdu nemožno zásadne považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Účastníci sú totiž povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov (ale aj z tých, ktoré navrhnuté neboli) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie dovolateľ v danej veci využil (nebolo mu odňaté). Právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd (ani okresný súd) preto nevykonaním dôkazu, navrhovaného dovolateľom, ho nevyklúčili z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predstavuje dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Dovolací súd môže v dovolacom konaní prihliadnúť k takýmto namietaným nedostatkom len vtedy, ak je splnený predpoklad prípustnosti dovolania (o taký prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa v tejto súvislosti spochybňujúcu nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Námietka navrhovateľa, že podal odvolanie aj voči výroku o zastavení konania, ktorým sa odvolací súd nezaoberal, dovolací súd podotýka, že navrhovateľ vo svojom odvolaní výslovne uviedol, že vyneseny rozsudok prvostupňovým súdom 9. októbra 2012, ktorým zamietol žalobný návrh navrhovateľa, považuje za nesprávny a podáva proti nemu odvolanie. S prihliadnutím na § 42 ods. 2 O.s.p. (každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď úkon je nesprávne označený), ani z obsahu odvolania nevyplývalo, že by

navrhovateľ napadol aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa v časti, ktorým súd konanie o vydanie veci zastavil.

K námietke navrhovateľa, že odvolací súd sa nezaoberal jeho listom, ktorým žiadal zrušiť obe rozhodnutia súdu prvého stupňa zo 6. decembra 2012, ktorým boli vyrubené súdne poplatky (sp. zn. 10 C 34/2010 – 215 a sp. zn. 10 C 34/2010 – 216) dovolací súd podotýka, že na uloženie povinnosti navrhovateľovi doplatiť súdny poplatok za návrh a zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vydal súd prvého stupňa samostatné rozhodnutia (neboli súčasťou napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa). O odvolaní voči týmto uzneseniam rozhodol odvolací súd 26. marca 2014 uznesením sp. zn. 5 Co 224/2014 a sp. zn. 5 Co 225/2014. Voči týmto rozhodnutiam navrhovateľ dovolanie nepodal.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporca nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová